Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 12. februarja 2015*

„Predhodno odločanje — Socialna varnost — Uredba (EGS) št. 1408/71 — Starostno zavarovanje in zavarovanje za primer smrti — Člen 46a(3)(c) — Izračun dajatev — Nacionalna pravila za preprečevanje kumuliranja — Izjema — Pojem ‚prostovoljno zavarovanje ali prostovoljno nadaljevanje zavarovanja‘ — Nacionalna pokojnina na podlagi sistema obveznega zavarovanja — Možnost prošnje za izvzetje iz obveznosti vključitve za določeno obdobje — Obseg veljavnosti potrdila, ki ga izda pristojni nosilec druge države članice — Uredba (EGS) št. 574/72 — Člen 47“

V zadevi C-114/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo arbeidshof te Antwerpen (Belgija) z odločbo z dne 4. marca 2013, ki je prispela na Sodišče 11. marca 2013, v postopku

Theodora Hendrika Bouman

proti

Rijksdienst voor Pensioenen,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano, predsednik senata, A. Borg Barthet, E. Levits, sodnika, M. Berger (poročevalka), sodnica, in F. Biltgen, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za T. H. Bouman W. van Ophuizen, odvetnica,

— za belgijsko vlado M. Jacobs in L. Van den Broeck, agentki, skupaj s T. Jansenom, odvetnikom,

— za Evropsko komisijo M. van Beek in V. Kreuschitz, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 4. marca 2014

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nizozemščina.

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 46a(3)(c) Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti v različici po spremembi in posodobitvi z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 3), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1992/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 (UL L 392, str. 1, v nadaljevanju: Uredba št. 1408/71).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med T. H. Bouman in Rijksdienst voor Pensioenen (nacionalni pokojninski urad, v nadaljevanju: Rijksdienst) glede odločbe iz leta 2009 v zvezi obnovo postopka, ki se nanaša na odločbo tega urada z dne 10. julija 1969, s katero je bila T. H. Bouman določena družinska pokojnina in zahtevano vračilo neupravičeno plačanih dajatev.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člen 15 Uredbe št. 1408/71 z naslovom „Pravila o prostovoljnem [zavarovanju] ali prostovoljnem nadaljevanju zavarovanja“ določa:

„1. Določbe členov od 13 do 14d se ne uporabljajo za prostovoljno zavarovanje ali za prostovoljno nadaljevanje zavarovanja, razen če v državi članici na enem od področij iz člena 4 ne obstaja samo prostovoljni sistem zavarovanja.

2. Kadar bi uporaba zakonodaj dveh ali več držav članic privedla do prekrivanja zavarovanj:

— po sistemu obveznega zavarovanja in po enem ali več sistemih prostovoljnega ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja, za osebo velja izključno sistem obveznega zavarovanja;

— po dveh ali več sistemih prostovoljnega ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja lahko oseba vstopi le v sistem prostovoljnega ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja, ki ga je izbrala.

3. V primeru invalidnosti, starosti ali smrti (pokojnin) lahko oseba vstopi v sistem prostovoljnega ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja v državi članici, tudi če zanjo obvezno velja zakonodaja druge države članice, v obsegu, kolikor tako dvojno zavarovanje izrecno ali molče dopušča prva država članica.“

4 Člen 46a Uredbe št. 1408/71 z naslovom „Splošne določbe v zvezi z zmanjšanjem, mirovanjem ali odvzemom, ki se uporabljajo za invalidske dajatve, za pomoči ob smrti ali za preživele osebe po zakonodajah držav članic“ določa:

„1. V tem poglavju ima prekrivanje [kumulacija] dajatev iste vrste naslednji pomen: vsako prekrivanje invalidskih dajatev, pomoči ob smrti ali za preživele osebe, izračunanih ali zagotovljenih na osnovi zavarovalnih dob in/ali dob prebivanja, ki jih dopolni ena in ista oseba.

2. V tem poglavju prekrivanje [kumulacija] dajatev različnih vrst pomeni vsako prekrivanje dajatev, ki se ne morejo obravnavati kot dajatve iste vrste v smislu odstavka 1.

3. Naslednja pravila veljajo za uporabo določb o zmanjšanju, mirovanju ali odvzemu, ki jih določa zakonodaja države članice v primeru prekrivanja [kumulacije] dajatev za invalidnost, starost ali dajatve za preživele osebe z dajatvijo iste vrste ali dajatvijo druge vrste ali z drugim dohodkom:

(a) dajatve, pridobljene po zakonodaji druge države članice, ali drugi dohodki, pridobljeni v drugi državi članici, se upoštevajo le v primerih, ko zakonodaja prve države članice predvideva upoštevanje dajatev ali dohodkov, pridobljenih v tujini;

(b) upoštevajo se zneski dajatev, ki naj bi jih izplačevale druge države članice, pred odvedbo davkov, prispevkov za socialno varnost in drugih posameznih davščin ali odbitkov;

(c) ne upoštevajo se zneski dajatev, pridobljenih po zakonodaji drugih držav članic, ki se dodeljujejo na podlagi prostovoljnega [zavarovanja] ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja;

(d) kadar se določbe o zmanjšanju, mirovanju ali odvzemu uporabljajo po zakonodaji zgolj ene države članice, ker oseba prejema dajatve podobne ali različne vrste, izplačljive po zakonodaji drugih držav članic, ali druge dohodke, pridobljene na ozemlju drugih držav članic, se lahko dajatve, izplačljive po zakonodaji prve države članice, zmanjšajo samo do zneska dajatev, izplačljivega po zakonodaji drugih držav članic oziroma dohodka, pridobljenega na ozemlju drugih držav članic.“

5 Člen 47 Uredbe Sveta (EGS) št. 574/72 z dne 21. marca 1972 o določitvi postopka za izvajanje Uredbe (EGS) št. 1408/71 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 83), kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EGS) št. 1248/92 z dne 30. aprila 1992 (UL L 136, str. 7, v nadaljevanju: Uredba št. 574/72), določa:

„Izračun zneskov, izplačljivih glede na dobe prostovoljnega zavarovanja ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja

Nosilec v vsaki državi članici v skladu z zakonodajo, ki jo uporablja, izračuna izplačljivi znesek, ki ustreza dobam prostovoljnega zavarovanja ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja in za katerega v skladu s členom 46a(3)(c) uredbe ne veljajo določbe druge države članice o odvzemu, zmanjšanju ali mirovanju dajatev.“

Nacionalno pravo

Belgijsko pravo

6 Člen 52(1), prvi pododstavek, kraljevega odloka z dne 21. decembra 1967 o uvedbi splošne ureditve glede starostnih in družinskih pokojnin za zaposlene osebe (Koninklijk besluit van 21 december 1967 tot vaststelling van het algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers, *Belgisch Staatsblad* z dne 16. januarja 1968, str. 441) določa:

„Če lahko preživeli zakonec zahteva družinsko pokojnino na podlagi pokojninskega sistema zaposlenih oseb in eno ali več starostnih pokojnin ali kakršnih koli ugodnosti na podlagi pokojninskega sistema zaposlenih oseb ali enega ali več drugih pokojninskih sistemov, se družinska pokojnina lahko izplačuje poleg teh starostnih pokojnin samo, če skupni znesek ne presega višine 110 % družinske pokojnine, ki bi bila dodeljena preživelemu zakoncu za polno delovno dobo.“

Nizozemsko pravo

7 Splošni zakon o starostnih pokojninah (Algemene Ouderdomswet, Stb. 1956, št. 281, v nadaljevanju: AOW) določa obvezno zavarovanje med drugim za vse nizozemske državljane, ki prebivajo na ozemlju Kraljevine Nizozemske in ki še niso dopolnili 65 let. V zvezi s tem je treba plačati socialni prispevek, ki ni vezan na prihodek. Za to osnovno pravilo pa v omejenem številu primerov veljajo izjeme, tako da lahko zavarovanec zaprosi, da se ga izvzame iz obveznosti zavarovanja.

8 Tako člen 22 kraljevega odloka z dne 24. decembra 1998 o razširitvi in omejitvi kroga zavarovancev v socialnem zavarovanju (Besluit beperking en uitbreiding kring verzekerden volksverzekeringen, Stb. 1998, št. 746, v nadaljevanju: nizozemski odlok) določa:

„Če oseba, ki prebiva na Nizozemskem in je na podlagi obveznega ali neobveznega tujega sistema socialne varnosti oziroma na podlagi sistema mednarodne organizacije upravičena do dajatve, ne dela na Nizozemskem, jo lahko nacionalni urad za socialna zavarovanja na njeno prošnjo izvzame iz obveznosti zavarovanja na podlagi zakona o splošnem sistemu starostnih pokojnin [(Algemene Ouderdomswet)], splošnega zakona o zavarovanju preživelih vzdrževanih oseb [(Algemene nabestaandenwet)] in splošnega zakona o družinskih prejemkih [(Algemene kinderbijslagwet)], če:

a) je stalno upravičena izključno do dajatve iz uvodnega dela te določbe, ki mesečno znaša vsaj 70 % zneska iz člena 8(1)(a) zakona o minimalni plači in minimalnem regresu za letni dopust [(Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag)]; ali

b) je poleg do dajatve iz točke (a) upravičena do dajatve iz naslova nizozemske socialne varnosti, pri čemer celotni mesečni znesek te dajatve in dajatve na podlagi obveznega ali neobveznega tujega sistema socialne varnosti oziroma na podlagi sistema mednarodne organizacije znaša vsaj 70 % zneska iz člena 8(1)(a) zakona o minimalni plači in minimalnem regresu za letni dopust, tuja dajatev ali dajatev mednarodne organizacije pa je višja ali enaka nizozemski dajatvi.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

9 T. H. Bouman, rojena 2. junija 1942, je nizozemska državljanka, ki je na Nizozemskem prebivala do 23. junija 1957, potem pa je v Belgiji prebivala do 3. februarja 1974.

10 Ker je bila poročena z belgijskim državljanom, ki je umrl 3. avgusta 1968, prejema belgijsko družinsko pokojnino od 1. septembra 1969, ki ji je bila priznana na podlagi odločbe Rijksdienst z dne 10. julija 1969.

11 Od tedaj T. H. Bouman ni nikoli prejemala lastnih prihodkov iz naslova kakršne koli poklicne dejavnosti.

12 Po vrnitvi na Nizozemsko je T. H. Bouman vplačevala prispevke za pridobitev nizozemske starostne pokojnine na podlagi AOW (v nadaljevanju: pokojnina na podlagi AOW).

13 Za zadnja štiri leta, preden je dosegla upokojitveno starost, to je od 1. avgusta 2003, je T. H. Bouman na podlagi člena 22 nizozemskega odloka zaprosila za izvzetje iz obveznosti zavarovanja na podlagi AOW, kar ji je bilo odobreno. Tako je prenehala plačevati prispevke v nizozemski sistem socialne varnosti, zato ni pridobila pravice do polne pokojnine na podlagi AOW.

14 Od 1. junija 2007, ko je dosegla upokojitveno starost, prejema znižano pokojnino na podlagi AOW.

15 Z odločbo z dne 4. februarja 2009 je Rijksdienst T. H. Bouman posredoval svojo odločitev, da z učinkom od 1. junija 2007 omenjeno pokojnino na podlagi AOW odšteje od njene belgijske družinske pokojnine in da vloži kondikcijski zahtevek v zvezi s slednjo pokojnino v znesku 2 271,81 EUR.

16 T. H. Bouman je 4. maja 2009 pri arbeidsrechtbank te Antwerpen (delovno sodišče v Antwerpnu) zoper to odločbo vložila tožbo.

17 Zadeva je bila predložena Sociale Verzekeringsbank (nacionalni urad za socialna zavarovanja, v nadaljevanju: SVB), kot pristojnemu nosilcu, da bi se ugotovilo, ali je dajatev, ki jo prejema T. H. Bouman, dodeljena na podlagi prostovoljnega zavarovanja ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja.

18 V dopisih z dne 31. julija 2009 in 15. junija 2010 je SVB navedel, da je zavarovanje na podlagi AOW načeloma obvezno zavarovanje in da gre za prostovoljno zavarovanje ali prostovoljno nadaljevanje zavarovanja le v dveh primerih. Za to gre, prvič, kadar je v enem letu po začetku prvega obveznega zavarovanja vložena prošnja za regularizacijo preteklih dob nezavarovanosti ali, drugič, kadar je v enem letu po izteku obveznega zavarovanja vložena prošnja za prostovoljno nadaljevanje zavarovanja. V obeh primerih je prošnja pri SVB nujna, pri čemer po mnenju SVB ni nobenega dvoma, da T. H. Bouman ni nikoli uporabila te možnosti prostovoljnega zavarovanja ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja.

19 SVB zato meni, da pokojnina T. H. Bouman na podlagi AOW nikakor ne temelji na dobah prostovoljnega zavarovanja, ampak je bila v celoti pridobljena z dobami obveznega zavarovanja.

20 Iz tega razloga je arbeidsrechtbank te Antwerpen s sodbo z dne 6. maja 2010 tožbo zavrnilo kot neutemeljeno, T. H. Bouman pa se je zoper to sodbo pritožila pri arbeidshof te Antwerpen (delovno sodišče v Antwerpnu).

21 To sodišče se je oprlo na sodbo Knoch (C-102/91, EU:C:1992:303, točka 53) in presodilo, da mora preizkusiti potrdilo SVB. Arbeidshof te Antwerpen je ob dvomu o skladnosti stališča SVB s členom 46a(3)(c) Uredbe št. 1408/71 ocenilo, da je pristojno za odločanje o tem vprašanju v okviru postopka v glavni stvari.

22 V teh okoliščinah je arbeidshof te Antwerpen prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba del dajatve [na podlagi] AOW, izplačevane nizozemskemu državljanu, ki temelji na zavarovalni dobi, med katero se lahko nizozemski državljan zgolj na prošnjo odpove vključitvi v nizozemski sistem in tako v plačevanje prispevkov v ta sistem ter je to za določen čas tudi storil, šteti za dajatev, ki se dodeljuje na podlagi prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja v smislu člena 46a(3)(c) Uredbe št. 1408/71, tako da ga ob uporabi pravila za preprečevanje kumuliranja iz člena 52(1), prvi pododstavek, belgijskega kraljevega odloka z dne 21. decembra 1967 o uvedbi splošne ureditve glede starostnih in družinskih pokojnin za zaposlene osebe ni mogoče upoštevati?“

Vprašanje za predhodno odločanje

Uvodne ugotovitve

23 V tem primeru za razlago prava Unije prosi sodišče države članice, ki dvomi o tem, da je stališče iz dokumenta SVB, v katerem je potrjeno, da pokojnina T. H. Bouman na podlagi AOW nikakor ne temelji na dobah prostovoljnega zavarovanja, ampak je bila v celoti pridobljena z dobami obveznega zavarovanja, skladno s pravom Unije.

24 Glede vprašanja, ali so nosilci druge države članice vezani na tako potrdilo, ki je izdano v skladu s členom 47 Uredbe št. 574/72, je treba opozoriti, da je Sodišče presodilo, da potrdilo pristojnega nosilca države članice, v katerem so navedene dobe zavarovanja ali zaposlitve, ki jih je zaposlena oseba dopolnila v skladu z zakonodajo te države članice ni neizpodbojen dokaz za pristojnega nosilca druge države članice niti za sodišča te države članice (glej v tem smislu sodbi Knoch, EU:C:1992:303, točka 54, in Adanez-Vega, C-372/02, EU:C:2004:705, točki 36 in 48).

25 Iz te sodne prakse izhaja, da ker so bili v zadevi v glavni stvari belgijski organi dolžni upoštevati zavarovalne dobe, dopolnjene po nizozemski zakonodaji, da bi tako opredelili obseg pravic T. H. Bouman, kot izhajajo iz uporabe belgijskih pravil za preprečevanje kumuliranja, lahko predložitveno sodišče opravi nadzor nad vsebino potrdila, ki ga je izdal SVB, z vidika njegove skladnosti s pravom Unije, zlasti z upoštevnimi pravili iz Uredbe št. 1408/71.

26 Ta ugotovitev ni vprašljiva, zato ker je Sodišče presodilo, da potrdilo, ki so ga organi države članice izdali na podlagi določb naslova III Uredbe št. 574/72, naslovljenega „Izvajanje določb uredbe za določitev zakonodaje, ki se uporablja“, torej potrdilo E 101, in dokler ga ti ne odvzamejo ali razglasijo za neveljavnega, zavezuje nosilce socialne varnosti in sodišča države članice v katero so napoteni delavci, kolikor potrjuje vključenost teh delavcev v sistem socialne varnosti države članice, v kateri ima njihovo podjetje sedež (glej v tem smislu sodbi FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, točka 55, in Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, točki 26 in 31).

27 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da čeprav je omejitev sodnega nadzora nad veljavnostjo takega upravnega dokumenta, kar zadeva potrditev elementov, na podlagi katerih je bil izdan (glej sodbo Herbosch Kiere, EU:C:2006:69, točka 32), upravičena iz razlogov pravne varnosti, se ta rešitev ne sme avtomatično uporabiti za potrdilo, kot je potrdilo SVB iz zadeve v glavni stvari. Kadar morajo organi zadevne države članice določiti pravice zadevne osebe, ki izhajajo iz zakonodaje te države članice, morajo namreč imeti tudi možnost preizkusa vseh upoštevnih elementov, ki izhajajo iz dokumentov, ki jih je ugotovil organ države članice izvora, ki je izdal potrdilo.

28 Glede na prej navedeno je treba ugotoviti, da predložitveno sodišče Sodišču lahko predloži vprašanje za predhodno odločanje, kot je to v zadevi v glavni stvari, ki se nanaša preizkus združljivosti potrdila, ki ga je izdal organ druge države članice, s pravom Unije, v okviru uporabe nacionalnih pravil za preprečevanje kumuliranja.

Vprašanje za predhodno odločanje

29 Z vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 46a(3)(c) Uredbe št. 1408/71 razlagati tako, da zajema del dajatve, ki temelji na zavarovalni dobi, med katero je zadevna oseba lahko pridobila odobritev izvzetja iz obveznosti vključitve v sistem obveznega zavarovanja, kadar je taka vključitev v zadevnem obdobju vplivala na obseg dajatve socialne varnosti.

30 Treba je ugotoviti, da pojem „prostovoljnega [zavarovanja] ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja“ ni pojasnjen niti v členu 46a(3)(c) Uredbe št. 1408/71 niti v drugih določbah te uredbe.

31 V tem kontekstu je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso opredelitev pomena in obsega teh izrazov določiti ob upoštevanju besedila zadevne določbe prava Unije, njenega konteksta (glej v tem smislu sodbi BLV Wohn- und Gewerbebau, C-395/11, EU:C:2012:799, točka 25, in Lundberg, C-317/12, EU:C:2013:631, točka 18) in ciljev zakonodaje, katere del je (glej zlasti sodbo Lundberg, EU:C:2013:631, točka 19), ter v konkretnem primeru okoliščin nastanka te zakonodaje (glej po analogiji sodbo Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, točka 135).

32 Glede besedila člena 46a(3)(c) Uredbe št. 1408/71 je treba navesti, da je Sodišče presodilo, da čeprav primerjava različnih jezikovnih različic pojma „prostovoljno [zavarovanje] ali prostovoljno nadaljevanje zavarovanja“ kaže na razlike med njimi, pa je iz njih vsekakor razviden namen zajetja vseh vrst zavarovanj, ki vsebujejo prostovoljen element (sodba Liégeois, 93/76, EU:C:1977:50, točke od 12 do 14).

33 Glede konteksta člena 46a(3)(c) Uredbe št. 1408/71 je treba opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Uredba št. 1408/71 vzpostavlja ureditev za koordinacijo nacionalnih sistemov socialne varnosti, pod naslovom II pa vsebuje pravila glede določitve zakonodaje, ki se uporablja. Ta pravila niso bila namenjena le preprečevanju tega, da zadevne osebe niso ostale brez zaščite na področju socialne varnosti, ker ni zakonodaje, ki bi se lahko uporabila zanje, temveč so bila namenjena tudi temu, da za zadevne osebe velja sistem socialne varnosti le ene države članice, zato da se preprečijo prekrivanje nacionalnih zakonodaj, ki se uporabljajo, in zapleti, ki lahko iz tega izhajajo (glej sodbo I, C-255/13, EU:C:2014:1291, točka 40 in navedena sodna praksa).

34 Vendar v skladu s členom 15(1) Uredbe št. 1408/71 ta sistem koordinacije ne velja za prostovoljno zavarovanje ali za prostovoljno nadaljevanje zavarovanja, razen če v zvezi z zadevnim področjem v državi članici obstaja zgolj sistem prostovoljnega zavarovanja.

35 Poleg tega ni sporno, da splošne določbe iz naslova II Uredbe št. 1408/71, veljajo le, če posebne določbe v zvezi z različnimi vrstami dajatev, ki tvorijo naslov III iste uredbe, ne določajo odstopanj (glej zlasti sodbo Aubin, 227/81, EU:C:1982:209, točka 11).

36 Vendar pa je to v zadevi v glavni stvari podano, saj za imetnike pokojnin velja posebna ureditev iz poglavja 3 naslova III Uredbe št. 1408/71, naslovljenega „Starost in smrt (pokojnine)“, v okvir katerega spada člen 46a. Tako člen 46a(3)(c) Uredbe št. 1408/71 prostovoljno zavarovanje ali prostovoljno nadaljevanje zavarovanja izključuje iz uporabe pravil o preprečevanju kumuliranja, če so določena v zakonodaji države članice.

37 Kot je v točki 42 sklepnih predlogov ugotovil generalni pravobranilec, te določbe osebi, ki se je preselila znotraj Evropske unije in se je odločila za plačevanje prispevkov v okviru prostovoljnega zavarovanja ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja za pridobitev pravice do starostne pokojnine v drugi državi članici, dopuščajo, da ohrani v zvezi s tem pridobljene pravice. Ta dopustitev se torej odraža v dveh različnih, a komplementarnih, ukrepih. Drugače rečeno, zakonodajalec Unije je v tem okviru po eni strani omilil načelo, da se mora v določenem položaju uporabljati le ena nacionalna zakonodaja, po drugi strani pa je dopustil, da za dajatve, ki jih je v državi članici pridobila oseba na podlagi prostovoljnega zavarovanja ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja ne veljajo pravila za preprečevanje kumuliranja, v skladu s katerimi se zmanjša prejemek, ki ga dobiva od druge države članice.

38 To ugotovitev podkrepljuje cilj Uredbe št. 1408/71, in sicer zagotoviti, kot je navedeno v njeni drugi in četrti uvodni izjavi, prosto gibanje zaposlenih in samozaposlenih oseb v Uniji ter pri tem upoštevati posebnosti posameznih nacionalnih zakonodaj o socialni varnosti. S tem namenom ta uredba, kot izhaja iz njene pete, šeste in desete uvodne izjave, določa načelo enakega obravnavanja delavcev držav članic v različnih nacionalnih zakonodajah ter želi kar najbolj zagotoviti enako obravnavanje vseh

delavcev, zaposlenih na ozemlju države članice, in preprečiti kaznovanje tistih delavcev, ki uresničujejo svojo pravico do prostega gibanja (sodba Tomaszewska, C-440/09, EU:C:2011:114, točka 28 in navedena sodna praksa).

39 Zato je treba določbe Uredbe št. 1408/71 razlagati glede na člen 48 PDEU, katerega cilj je olajšati prosto gibanje delavcev, kar zlasti pomeni, da delavci migranti ne smejo niti izgubiti pravic do dajatev socialne varnosti niti se jim ne sme znižati znesek teh dajatev, zato ker izvajajo pravico do svobodnega gibanja, ki jim jo podeljuje Pogodba DEU (glej zlasti sodbi Bosmann, C-352/06, EU:C:2008:290, točka 29, in Hudzinski in Wawrzyniak, C-611/10 in C-612/10, EU:C:2012:339, točka 46).

40 Prav tako je v prvi uvodni izjavi Uredbe št. 1408/71 navedeno, da določbe za koordinacijo nacionalnih zakonodaj s področja socialne varnosti, ki jih ta uredba vsebuje, spadajo v okvir prostega gibanja oseb in morajo prispevati k izboljšanju njihovega življenjskega standarda (sodbi Bosmann, EU:C:2008:290, točka 30, in Hudzinski in Wawrzyniak, EU:C:2012:339, točka 47).

41 Kot je v točki 50 sklepnih predlogov poudaril generalni pravobranilec, je treba zato člen 46a(3)(c) te uredbe razlagati tako, da se izključi možnost, da bi bil delavec zaradi uporabe nacionalnih pravil za preprečevanje kumuliranja prikrajšan za korist od prostovoljno dopolnjenih zavarovalnih dob na podlagi zakonodaje druge države članice.

42 Posledično je treba glede na besedilo in kontekst člena 46a(3)(c) Uredbe št. 1408/71 ter cilj, ki mu sledi ta uredba, omenjen pojem „prostovoljnega [zavarovanja] ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja“ razlagati široko, zato da se zadevnim osebam ne odvzame koristi od katerega koli obdobja prostovoljnega zavarovanja ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja, dopolnjenega na podlagi zakonodaje druge države članice.

43 V zvezi s tem je treba, tako kot je generalni pravobranilec ugotovil v točki 43 sklepnih predlogov, poudariti, da tudi okoliščine nastanka člena 46a(3)(c) Uredbe št. 1408/71 govorijo v prid široke razlage pojma „prostovoljno [zavarovanje] ali prostovoljno nadaljevanje zavarovanja.“

44 Člen 46(2) Uredbe št. 574/72 z naslovom „Izračun dajatev pri prekrivanju zavarovalnih dob“ je določal, da se za namene uporabe nacionalnih pravil za preprečevanje kumuliranja v okviru člena 46(3) Uredbe št. 1408/71 zneski dajatve, ki ustrezajo dobam prostovoljnega zavarovanja ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja, ne upoštevajo.

45 V sodbi Schaap (176/78, EU:C:1979:112, točki 10 in 11) je Sodišče ugotovilo, da je treba odstavek 2 člena 46 Uredbe št. 574/72, čeprav spada pod ta naslov, uporabiti za vsak primer, ki spada na področje uporabe člena 46(3) Uredbe št. 1408/71, tako da pristojni nosilec za uporabo tega odstavka ne sme upoštevati zneskov dajatev, ki ustrezajo dobam, dopolnjenim na podlagi prostovoljnega zavarovanja ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja.

46 Kot je razvidno iz predloga spremembe člena 46(2) Uredbe št. 574/72, ki ga je predložila Komisija Evropskih skupnosti (COM(89) 370 final, str. 23), je bil namen omejitve z vstavitvijo člena 46a(3)(c) Uredbe št. 1408/71 upoštevanje razlage, ki jo je glede prve navedene določbe podalo Sodišče.

47 Poleg tega široko razlago pojma „prostovoljno [zavarovanje] ali prostovoljno nadaljevanje zavarovanja“ podkrepljuje sodna praksa Sodišča glede člena 9(2) Uredbe št. 1408/71. Namen te določbe je olajšanje dostopa do prostovoljnega zavarovanja ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja s tem, da se državi članici naloži upoštevanje, če je potrebno, zavarovalne dobe ali dobe prebivanja, dopolnjene po zakonodaji druge države članice, enako, kot če bi bile dopolnjene po zakonodaji te prve države, če njena zakonodaja vključitev v prostovoljno zavarovanje ali prostovoljno nadaljevanje zavarovanja pogojuje z dopolnjeno zavarovalno dobo.

48 V skladu z ustaljeno sodno prakso ta pojem zajema vse vrste zavarovanj, ki vsebujejo element prostovoljnosti, ne glede na to, ali gre za nadaljevanje prej sklenjenega zavarovanja (sodbi Liégeois, EU:C:1977:50, točke od 12 do 14, in Hartmann Troiani, 368/87, EU:C:1989:206, točka 12).

49 Glede zadeve v glavni stvari iz spisa izhaja, da je pokojnina na podlagi AOW načeloma pridobljena v okviru sistema obveznega zavarovanja, v katerega je bila T. H. Bouman avtomatično vključena ob svojem povratku na Nizozemsko leta 1974. Za štiri leta preden je dopolnila upokojitveno starost, pa je T. H. Bouman zaprosila za izvzetje iz obveznosti vključitve v ta sistem, kar ji je bilo odobreno na podlagi člena 22 nizozemskega odloka.

50 Vprašanje, ki se zastavlja, je torej, ali tako zavarovanje spada pod pojem „prostovoljno [zavarovanje] ali prostovoljno nadaljevanje zavarovanja“ v smislu člena 46a(3)(c) Uredbe št. 1408/71, ki se razlaga široko.

51 V nasprotju z ugotovitvami belgijske vlade v njenih stališčih zgolj to, da je bila vključitev T. H. Bouman v nizozemski splošni sistem avtomatična, a da je obstajala možnost izvzetja na podlagi njene prošnje, ne pomeni nujno, da te vključitve ni mogoče šteti za prostovoljno zavarovanje ali prostovoljno nadaljevanje zavarovanja.

52 V zvezi s tem je treba, kot je v točki 58 sklepnih predlogov poudaril generalni pravobranilec, ugotoviti, da lahko prostovoljnost vključitve v sistem zavarovanja, kot je to v zadevi v glavni stvari, izhaja tako iz dejstva, da mora zainteresirana oseba zaprositi za vključitev v sistem zavarovanja ali v nadaljevanje zavarovanja, kot tudi iz dejstva, da je taka oseba upravičena do izvzetja iz obveznosti vključitve. Ti okoliščini temeljita na odločitvi zavarovanca in dokazujeta, da taka vključitev v zavarovanje, če se nadaljuje, ostaja prostovoljna.

53 Poleg tega je iz predložitvene odločbe razvidno, da so prispevki, ki jih je T. H. Bouman plačevala v obdobju, v katerem je imela pravico zaprositi za izvzetje iz obveznosti zavarovanja na podlagi člena 22 nizozemskega odloka, tej zagotavljali dopolnilno socialno varstvo s tem, da so vplivali tudi na znesek njene pokojnine na podlagi AOW.

54 Treba je torej ugotoviti, da del dajatve, ki se navezuje na obdobje, v katerem je zadevna oseba načeloma imela pravico do izvzetja iz obveznosti zavarovanja, a te možnosti ni uporabila, spada v okvir pojma „prostovoljno [zavarovanje] ali prostovoljno nadaljevanje zavarovanja“ v smislu člena 46a(3)(c) Uredbe št. 1408/71, če to nadaljevanje zavarovanja v zadevnem obdobju vpliva na zavarovalne dobe in torej na znesek bodoče starostne pokojnine zadevne osebe.

55 Te ugotovitve ne izpodbije argument belgijske vlade v njenih stališčih. Ta vlada namreč navaja, da je namen tega pojma, da se zajamejo le obdobja, v katerih ni obveznosti vključitve v sistem zavarovanja, zato da se zmanjšajo ali zapolnijo vrzeli v okviru pridobivanja starostne pokojnine, ker pa je posledica izstopa iz sistema zavarovanja izvzetje iz obveznosti plačevanja prispevkov, se doseže obratni učinek s tem, da se ustvarijo take vrzeli, zaradi česar prostovoljno nadaljevanje obveznega zavarovanja nikoli ne more biti povezano z izvzetjem.

56 V zvezi s tem zadošča ugotovitev, da niti iz besedila člena 46a(3)(c) Uredbe št. 1408/71 niti iz strukture te uredbe ne izhaja, da je edini cilj „prostovoljnega [zavarovanja] ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja“ v smislu te določbe odprava vrzeli v okviru pridobivanja pokojnine.

57 Poleg tega cilj te določbe, in sicer da se zadevnim osebam ne odvzame koristi od katerega koli obdobja prostovoljnega zavarovanja ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja, dopolnjenega na podlagi zakonodaje druge države članice, nasprotuje taki ozki razlagi pojma „prostovoljnega [zavarovanja] ali prostovoljnega nadaljevanja zavarovanja“, pri kateri se upošteva le eden izmed ciljev, ki bi jim lahko sledila zadevna nacionalna zakonodaja.

58 Treba je torej ugotoviti, da ta pojem lahko zajema možnost zadevne osebe, da se za nekatera obdobja odloči, da je bodisi še naprej vključena v sistem obveznega zavarovanja bodisi iz njega izstopi, če ta odločitev vpliva na obseg bodoče dajatve socialne varnosti.

59 Glede na vse prej navedene preudarke je treba na zastavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 46a(3)(c) Uredbe št. 1408/71 razlagati tako, da zajema del dajatve, ki temelji na zavarovalni dobi, v kateri je zadevna oseba imela pravico doseči izvzetje iz obveznosti vključitve v sistem obveznega zavarovanja, če ta vključitev v zadevnem obdobju vpliva na obseg dajatve socialne varnosti.

Stroški

60 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Člen 46a(3)(c) Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti v različici po spremembi in posodobitvi z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1992/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006, je treba razlagati tako, da zajema del dajatve, ki temelji na zavarovalni dobi, v kateri je zadevna oseba imela pravico doseči izvzetje iz obveznosti vključitve v sistem obveznega zavarovanja, če ta vključitev v zadevnem obdobju vpliva na obseg dajatve socialne varnosti.

Podpisi